

Halászsati Lapok

A Magyar
Mezőgazdaság
melléklete

VI. évfolyam

2005/
Augusztus

A Haltermelők Országos Szövetsége
és Termékτανácsa információs és marketing hírlevele

SZERKESZTI: Szerkesztő Bizottság • FELELŐS SZERKESZTŐ: Hajtun György

Jó állapotban a magyar halászság

Nagy erőkkel készül a Haltermelők Országos Szövetsége és Termékτανácsa a 74. Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállítás és Vásár (OMÉK) eseményeire. Már csak azért is, mert szép hagyományai vannak a magyar halászság szerepléseinek. Az előző OMÉK-on a szövetség standja nyerte el az OMÉK Marketing Nagydíját. Egy kiállításon való sikeres szereplés azon is múlik, hogy az adott ágazat milyen állapotban van. Dr. Orosz Sándor, a Haltermosz igazgatója a beszélgetés során nem zárkózott el attól, hogy átfogó képet adjon a magyar halászok gazdasági, gazdálkodási helyzetéről, különös tekintettel arra, hogy immár több mint egy éve „élvezzük” a közös piac előnyeit.

• Igazgató úr, össze tudná-e foglalni egy szóban azt, hogy sikeres volt-e a csatlakozás a magyar halászságnak, avagy sem?

– Egy szóban? Elünk.

• Ez már valami...

– Valóban, mert olyan szót kerestem, amely kifejezi az Európai Unióhoz történt csatlakozásunk óta eltelt időszak lényegét, eredményeit. Az élünk szó tartalmazza azt az összetettséget, amit a mai helyzet takar. Ha bővebben kellene kifejtenem – talán erre is van módom – akkor azt mondhatom, hogy jól élünk, ám, ha még bővebben mondhatom, akkor viszont nem túl jól élünk. De félre a szofisztikával: az előbbieket jól kifejezik a halászság küzdelmeit. Amikor tavaly május elsején felébredtünk, rá kellett jönnünk, hogy nem sok minden változott. Nem csillogóbb a tekintetünk, de gazdagodtunk Dáriusszá, s nem is szegényedtünk el. Lelkünkben megtapasztalhattuk – aki erre fogékony – hogy egy nagyobb közösséghez tartozás többlet lehetőségeket hordoz, de az élet mindennapjaiban semmiféle változást nem eredményezett. Előtte persze, sokat beszélünk arról, hogy nekünk alaposan fel kell készülnünk a csatlakozásra. Abban biztos vagyok, hogy a felkészülést igénylő várakozások beigazolódtak. Többször elmondtam, hogy a halászság a maga nemében a jól felkészült ágazatok közé tartozik, ugyanakkor egy év elteltével ma már tudjuk, hogy mi maradt el a felkészülésből. Olyan dolog is van,

Orosz Sándor igazgató

amelyről tudtuk, hogy szükséges volna, mégse tettük, s ma már tudjuk, milyen nagy hiba ez.

• Ebben a nagy összetettségben illenék rendet vágnunk. Nézzük meg, mi van, és mi nincs.

– Ha a pozitív oldalt nézem, azzal kell kezdenem, hogy a magyar halászságnak adott az a gazdálkodási, termelési kultúrája, amely alapfeltétele ennek a tevékenységnek. Létezett és van ágazati stratégiánk, amelynek lényege, hogy fenntartható legyen a gazdálkodás, illetve a termék, azaz a hal eladható legyen. A stratégia e két fontos gondolatkör, s annak követelményeit, közvetlen és távlati esélyeit fogalmazza meg. S ez a stratégia illeszkedik az Európai Unió halászati stratégiájához.

Tartalom:

Kis tüzek a bográcsok alatt _____ 2

Csalódás a csatlakozás _____ 3

Farkas József Sobri _____ 4

Szajolban Tanácskozott

a Pontytenyésztő Tagozat _____ 5

A halászati ágazat bemutatkozása

az OMÉK-on _____ 6

Égjen a tűz! _____ 6

Ünnepeljenek a halászok

is egyszer egy évben! _____ 7

Áttörés a közösségi halászati politikában _____ 8

• De illeszkedik-e ez a stratégia az egyes gazdálkodók stratégiájához?

– Szeretném, ha így volna, de valószínűsítem, hogy határozottan ezt nem jelenthetem ki, ám a túlnyomó többségnek igen. Ami még van, az az ágazati szervezetsége belső viszonyait és a kapcsolatait illetően is. A szövetség 1957 óta egyre bővülő körrel létező szakmai, ágazati érdekképviselet, amely a tagság döntései és akarata szerint folyamatosan, az igényekhez igazodóan dolgozik. A külső kapcsolatokat illetően pedig, azt mondhatjuk, hogy mind a hazai döntéshozókkal, mind pedig, az Európai Unió, de a világ halászatát befolyásoló döntéshozó struktúrában is élő kapcsolatokkal bír. Ami viszont van, de nem jól működik, az a támogatási rendszer. A legjobb gazdálkodási, termelési kultúrával rendelkező ágazatoknak is szembe kell nézni azzal a ténnyel, hogy piacgazdasági körülmények között is van igény a támogatásra. Ha van támogatási rendszer, akkor annak tisztességesen kell működnie. Két forrást határozhatunk meg: a tisztán nemzeti támogatási forrásokat és az uniós rendszerből lehívható pénzekkel kiegészülő nemzeti forrásokat. Ami a notifikált nemzeti támogatásokat illeti, sikerült megtartani a csatlakozás évében és utána is a pontyivadékt támogatást, a halgazdálkodási állapot, s létezik a közösségi marketingtámogatás. Az első kettő jól működik, míg a harmadikat az OMÉK-on való megjelenés színvonala dönti

(Folytatás a 2. oldalon)

Jó állapotban a magyar halászság

(Folytatás az 1. oldalról)

el. A korábbi években meglévő ágazati marketingtámogatás ugyanis az idén nincs, mindent elnyel az OMEK. Hogy ez mennyire volt jó döntés, majd az idő eldönti. Az viszont tény, hogy a halászati ágazati marketing tevékenységből azok, amelyek nem az OMEK-hoz köthetők, igényelnék a megszokott támogatást.

• Mi a helyzet az uniós forrásokkal közös nemzeti támogatásokkal?

– Az Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Program (AVOP) pénzeszközeiből, pontosabban, amelyek a Halászati Operatív Pénzügyi Eszközök programjait érinti ugyancsak mód van közösségi marketing tevékenységet finanszírozni. A kieső nemzeti támogatásokat figyelembe véve a szövetség megpályázott ilyen jellegű forrásokat, erről azonban még nem kaptunk értesítést. Megjegyzem, hogy a halászok kevés pályázatot adtak be a HOPE más forrásaira vonatkozóan, a szövetségével együtt összesen 17 pályázat érkezett be a hivatalhoz. Ennek az az oka, hogy jelentős saját pénzügyi erőforrásra van szükség a pályázaton való részvételhez. A saját erő nehezen teremthető meg akkor, ha bizonytalanságok uralkodnak meghatározó nagyságrendű támogatásoknál. Ezért mondtam, hogy van, de nem igazán működik a támogatási rendszer. És említhetném a halászság területalapú támogatását, az agrár-környezetgazdálkodási pályázatot is, amelyet annyi vita, huzavona után csak július utolsó napjaiban bíráltak el a hivatalban. Ma már van remény arra, hogy a pályázati pénzeket ki is fizetik.

• Beszéljünk azokról az elemekről, amelyeket a halászok nem hoztak létre, pedig látták szükségességét.

– A szervezethez az van kategóriába soroltam, de jelezhettem volna, hogy az alku-szervezettség hiányzik az ágazatból. Az ágazat egyes szereplői a saját piaci autonómiájuk okán, „az én ügyis túléltem a másikat” elv alapján nem szorgalmazták a piaci alku-szervezetek létrehozatalát. A Halászati Lapokban egyébként végig nyomon követhették a felkészülés stádiumait, s erről is sok szó esett. Tudtuk, láttuk, hogy szükség volna egy-két-három termelői csoport létrehozatalára, mégsem sikerült. Létezik egy bizalmi deficit, hiába a szövetségi együttlét, nincs meg a szükséges bizalom az ágazat szereplői között egy ilyen fontos lépés megtételéhez. Természetesen nem tettünk le a létrehozatalról. Ami viszont tragikusan hiányzik, az az állami piacvédelem. Az állami piacvédelemre szükség van, már csak azért is, mert az állami támogatásoknak valós célokat kell segíteniük. Az Európai Unió egy egységes, nagy piac, amely a magyar halászok esetében azt is jelenti, hogy az uniós területéről érkező, elsősorban élő halszállítmányok útja nem ismert. Nincsenek ilyen adatok, így nem tudjuk, hogy mennyi élő hal érkezik, honnan jön és hova megy. Így nehéz a termelést szabályozni, értelmes gazdálkodási döntést hozni. Az állami piacvédelem hiánya nem csak bennünket, hanem a magyar mezőgazdaság nagy egészét sújtja, ezért a halászság örül azoknak a törekvéseknek, amelyeket látunk az Országgyűlésből kiindulva a kormányzati szervek által is elfogadottan az élel-

miszer-biztonság örve alatt való komoly termelő és piacvédelmi intézkedések csírát, kezdeményezéseit. Piacvédelmi hiányosságként említhetem azt is, hogy más országok halászai kedvezőbb közgazdasági, adózási feltételek között dolgoznak, mint mi. Vetélytársaink – csehek, lengyelek – előnyben vannak velünk szemben, hiszen kedvezőbbek a feltételeik. Ezeket a hátrányokat meg kell szüntetni, szerencsére ebben is látszik némi elmozdulás. Amiben viszont nincs fejlődés, az a piaci tisztesség. A velünk kapcsolatban lévő kereskedő, feldolgozó cégek sorát említhetném, amelyiknél a piaci tisztesség hiányzik. Bízunk benne, hogy az a liberális gazdaságpolitikával motivált gazdasági szabályozó közeg, amelyik ezt ma lehetővé teszi, változik annyira, hogy Magyarországon is kötelez az adott szó, s a piaci tisztesség alapján működhet a piac. Ma az erősebb a gátlástalanságával extraprofítura tör, s nincs eszköz, amellyel meghúzatnánk a határvonalat, hogy eddig és ne tovább. Sokkal hatékonyabb ellenőrzésekre van szükség a jelenleginél.

• Végezetül szóljunk arról, hogyan készül a szövetség az OMEK-ra?

– Az OMEK nagydíj kötelez minket, s a tartalom és a forma harmóniája volt az, ami a díjat odaítélőknek megtetszett. Gróf József miniszterrel történt tanácskozáson kölcsönösen az az igény fogalmazódott meg az OMEK kapcsán, hogy a közönség számára kell élvezhető, látványos, színes, vonzó, tartalmas kiállítást rendezni. Az a harmónia, ami a halászok standján uralkodott, azt eredményezte, hogy nap nap után újra kellett építeni a berendezést. Az idén is hasonló céllal megyünk mi a halászok a kiállításra.

Hajtun György

Kis tüzek a bográcsok alatt

Több mint kétezer bogrács alatt gyújtottak tüzet ismét a bajai népünnepély résztvevői július 9-én. Ez a tűzgyújtás sem különbözött az előző kilenctől, legfeljebb csak annyiban, hogy az időjárás nem volt éppen derűs. Lógott az eső lába, el is eredt egy rövid időre, de ez mitsem rontott a kedélyeken. Tömött sorokban jöttek az emberek, ki-ki megkereste a maga társaságát, és miközben főtt a bajai hallé a kondérban, önfeledt beszélgetések folytak. És persze, fogyott a bor, a sör, az üdítő is, ahogy egy ilyen rendezvényen megszokott.

Szél Péterrel, Baja város polgármesterével az idén nem tudtunk találkozni, olvashattunk viszont az önkormányzati tájékoztatóban a város hosszú távú stratégiájáról. A stratégia négy pilléren nyugszik: az infrastruktúra fejlesztésén, az innováció alkalmazásán, az integrációs lehetőségek kihasználásán, valamint az info-kommunikáció fejlesztésén. A 15 évre szóló terv az „Óko-Baja” fejlesztési

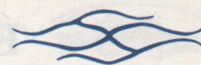
program elnevezéssel született, és tartalmazza a településfejlesztési, modernizációs célokat, a 2005–2020 időtávlatban. A programot 140 szakember 14 munkacsoportban dolgozva formálta, alakította. Kétszáz olyan projekt szerepel a programban, melyeket a mindenkori városvezetés, a gazdasági, üzleti élet, a civil szféra szereplői munkájuk során hasznosíthatnak. Ezek alkalmasak arra, hogy külső, uniós források bevonásával kezdődjen meg a város és térsége dinamikus növekedése, fenntartható fejlődése.

A hosszú távú tervekben – ha nincs is nevesítve – továbbra is helyet kapott a bajai népünnepély. Annál is inkább, mert ilyen halas találkozóra nincs példa. Az elmúlt tíz évben a népünnepély nemzetközi hírnevet szerzett, s ma már a külföldiek is németek, osztrákok, olaszok, de kanadaiak is – is tervezik a részvételüket. S nem csak tervezik, de itt is vannak. A szervezők a tizedik, jubileumi rendezvényt egyébként sok szép program-

mal tették nevezetessé. A színpadon éjfélig peregetek az események, minden korosztály talált kedvére való időtöltést. A nagyközönség egy emberként fordult az ég felé, amikor Besenyi Péter műrepülő világbajnok a fizika törvényeit is meghazudtoló légi bemutatót tartott. Csak lélegzet visszafojtva ámulunk és bámulunk, mire képes egy ember, aki mindent tud a repülésről... Nem egyszer olyan alacsonyan repült el a fejük felett, hogy azt hittük, megkínálhatjuk egy kis kóstolóval.

Szerkesztőségünk sem hagyott fel a bajai hagyományokkal: a Haltermelők Országos Szövetsége és Terméktanácsa vendégeként mi is főztünk egy bográcsnyi hallét, amely mellé meggyes pite (ezt személyesen Hájos László főszerkesztő prezentálta) dukált. Dr. Orosz Sándor, a Haltermosz igazgatója idén is számíthatott a nagybaracskaiak segítségére, nevezetesen Pintér Ferencre, a szövetség elnökségi tagjára, a Hal Kft. ügyvezető igazgatójára, hiszen az általuk termelt hallból főtt a kiváló hallé. S ahogy ez megszokott, a mi bográcsaink is gyorsan kiürültek...

H. Gy.

Csalódás a csatlakozás

A Körösi Halász Szövetkezet és a Körösi Halértékesítő, Halfeldolgozó Szövetkezet Békés megye természetes vizein, 186 hektáros saját és 70 hektáros bérelt halastóban foglalkozik haltermeléssel, illetve halfeldolgozással. A termelői csoportban megtermelt hal mennyisége évente meghaladja az 1000 tonnát, amelynek a felét élve, a másik felét pedig feldolgozva értékesítik. Dr. Csoma Antallal, a szövetkezet elnökével az európai uniós tagság eddigi tapasztalatairól beszélgettünk.

– Sokat vártunk a csatlakozástól, de egyelőre csalódnunk kellett – kezdte mondanóját az elnök. – Azt gondoltuk, hogy a lehetőségeink megnőnek a piacon, ezzel szemben azt érezzük, hogy inkább beszűkültek. Nagyon sok hal jön be vámmentesen Magyarországra, és ez gondot jelent az értékesítésben. Tavaly, és idén is sokkal kevesebbet kaptunk egy kiló halért, mint korábban. A feldolgozott termékek jó részét pedig áruházláncokon keresztül értékesítjük, és a hipermarketek árleszorító hatása miatt alig-alig térülnek meg a költségeink.

• **Hosszabb távon is ilyen kedvezőtlen a kép?**

– Igyekeztünk felkészülni a piaci versenyre, de egyelőre nem sikerült minden területen... A feladatot egyébként tudjuk, meg kell próbálni leszorítani az önköltséget, úgy, hogy közben olyan minőségben illetve formában kínáljuk a halat, ami keresett a piacon. De kérdem én, hogyan csökkentjük le a termelési árat, ha olyan állandó plusz költségek terhelik a magyar halászokat, amelyek például a cseh termelőkét nem sújtják. Itt a vízkészlet díjra gondolok, illetve a vízszolgáltatási díj nagyságára. Sőt, Magyarországon az energiaárak is olyan magasak, ami a termelésnél és a feldolgozásnál is komoly hátrányt jelent. Egy előnyünk van, hogy az időjárás kedvez a haltermelésnek, de ez az előny nem kompenzálja az egyéb versenyhátrányokat.

• **Békés megye képviselőiben Ön rendszeresen részt vesz az Agrárkamara küldöttgyűlésén. Miről szolt a legutóbbi, júniusi közgyűlésen?**

– Négy témakörben kértem szót. Az egyik nem csak a halászatot, hanem az egész agrárágazatot érinti, s ez a napi likviditási gond. Hatalmas hitelállomány terheli a magyar mezőgazdaságot, 500–600 milliárd forintot a következő néhány évben vissza kell fizetniük a termelőknek, vagyis ez a pénz ki lesz vonva az agrárágazatból, ha nem változtatunk a jelenlegi feltételeken. Azt javasoltam, hogy a hitelek futamidejét úgy, ahogy az Nyugat-Európában is szokás, 10–15 évre hosszabbítsák meg. Így az adósságállomány rövidtávon a mezőgaz-

daságban maradhatna, a haltermelők is jól járnának vele, mert enyhülnének a likviditási gondok. A hosszabb futamidővel megmaradó pénz alkalmas arra, hogy saját erőt biztosítson a pályázatokhoz, így hozzájuthatna az ágazat az EU-s pénzekhez is.

A másik kérdés, a vízkészlet díj: ezt szerintem jogtalanul fizetjük. A Magyarországra beérkező vízmennyiségnél ugyanis sokkal több víz folyik ki az országból, tehát mi nemhogy elhasználnánk az országba befolyó vizet, hanem még adunk is hozzá, így véleményem szerint teljesen felesleges olyan vízkészletért fizetni, amely kifolyik az országból. Ráadásul ez a díj 2000. és 2004. között 100 százalékkal növekedett, úgy, hogy mindig csak utólag tudtuk meg, hogy az adott évre visszamenőleg mennyit kell fizetni. Az öntözés, és a halgazdálkodás érdekeit is az szolgálná, ha ezt a díjat eltörölnék.

Azt is elmondtam, hogy a vízszolgáltatás díja is nagy teher. Minden vízfolyáson csak

egy szolgáltató van, így ha nem írjuk alá a szerződést, amit élénk tesznek olyan árákkal, amit ők meghatároznak, akkor nem kapunk vizet. Ennek a buta halmnak, meg az a szokása, hogy csak vízben szeret élni! Tehát kényszerhelyzetben vagyunk, muszáj aláírni az élénk tett szerződést. Legfeljebb a jóindulatra apellálhatunk, ha azt mondjuk, hogy a szerződésben meghatározott vízdíj túl magas, és nem tudják elviselni a halászok.

A Körösi Halértékesítő, Halfeldolgozó Szövetkezet a Szövetkezetek Nemzetközi Napján megkapta „A legjobban működő szövetkezetnek járó emléklapot, fődíjat”, amelyet dr. Csoma Antal elnök Pásztóhy Andrásról, az FVM politikai államtitkártól vett át. Gratulálunk a fődíjhoz, amellyel az egész halászság munkássága is elismerést kapott.

Csoma Antal

A harmadik probléma, amit felvettem az agrár-környezetgazdálkodási programmal kapcsolatos. A halas gazdaságok már 2002–2003-ban pályáztak az agrár-környezetgazdálkodási programban, és akik megfeleltek a követelményeknek, azok meg is kapták a 8000 forint támogatást hektáronként. 2004-ben aztán választás elé állítottak bennünket, két lehetőségünk volt: továbbra is az addigi programban maradunk vagy átlépünk az EU által

meghirdetett programba, amely lényegesen nagyobb támogatást, hektáronként 50 000 Forintot jelentett. Kettő kivételével az összes halas gazdaság az új programot választotta. Az a kettő 2004-ben is megkapta a pénzt, mi viszont semmit sem kaptunk még, annak ellenére, hogy az előírt kötelezettségeket már teljesítettük.

Negyediként pedig a magyar áruk védelmét vettem fel. Elmondtam, hogy tavaly és idén Oroszországból magas szintű delegáció érkezett hozzánk, hogy megvizsgálják a magyar élelmiszeripari üzemeket, azok megfelelnek-e az orosz előírásoknak. Most már csak azok az üzemek szállíthatnak Oroszországba, amelyek teljesítik a feltételeket. Mi a halfeldolgozó üzemmel jelentkezünk, és alkalmasnak találták, de hallottam, hogy nagyon sokan nem kapták meg az engedélyt, annak ellenére, hogy az üzem megfelel az Európai Unió előírásainak. Azt javasoltam, hogy az agrártárca hozzon létre hasonló bizottságot élelmiszerhigiéniai, állat-egészségügyi, technológiai és környezetvédelmi szakemberekből, és ellenőrizzék azokat az uniós kívüli vállalatokat, amelyek Magyarországra szállítanak, hogy a magyar elvárások szerint termelnek-e. A piaci versenyben csak így tudunk bent maradni.

Most már csak azok az üzemek szállíthatnak Oroszországba, amelyek teljesítik a feltételeket. Mi a halfeldolgozó üzemmel jelentkezünk...

De kérdem én, hogyan csökkentjük le a termelési árat, ha olyan állandó plusz költségek terhelik a magyar halászokat, amelyek például a cseh termelőket nem sújtják.

Farkas József Sobri

(1925–2005)

Még közele a gyász, még nagy a fájdalom. Nehéz megszólalni, s írni is a szavakat. Életének 81. évében elhunyt Farkas József Sobri, az örökös magyar halfőző bajnok, Nagybaracska első díszpolgára. Az utolsó évei már nehezen teltek. Ágyhoz kötötte a betegség. Nincs nagyobb sorscsapás ennél egy örökmozgó embernek. De Józsi bácsi ezt is keresztényi türelemmel tűrte. Tűrte, ameddig tehetette. Június 30-án csendben elaludt, átevezett a túloldalra. Jól van ez így, szól fenntről, s int is egyben, hogy odafigyeljétek ám a halászléra! Csak az öt elemet használjátok, akkor lesz igazán jó! De az igazi módit, a Sobri-féle főzőtrükk titkát magával vitte...

Bözsi néni, a drága feleség, aki 59 évig szolgálta hűségesen Józsi bácsit, erős asszony. Úgyan küszködik a könnyeivel, amikor kérdezem, de csak kibukik belőle: nagyon hiányzik a Józsi. Elképzelhető, hogy ez a két ember az elmúlt évtizedekben mi mindenen ment keresztül. Bözsi néni a kezdetekről szólva kicsit megnyugszik. Szépek az emlékek. Józsi akkoriban a baracska csárdában dolgozott, Bözsi néni akkor még fiatal szép lányként élt a faluban. Jött a szerelem, azután a házasság, majd a küzdelem. Mert nagyon szegények voltak. De lassan lassan felépült a ház, született három gyermek, köztük egy ikerpár. A nagy fiú Ausztráliából telefonál minden nap, a kisebbik naponta ugrik át Szegfűről a szülői házba. A lányuk – s ez igazi sorscsapás volt Józsi bácsinak – 1999-ben autóbalesetben hunyt el, Németországban.

S ekkortól kezdődtek az egészségügyi bajok is. Józsi bácsi kórházba került, izomsorvadást állapítottak meg az orvosok. A fizikai leépülés is megkezdődött, s akkor még nem tudta senki, hogy négy évig lesz Józsi bácsi ágyhoz kötve. Csak a halál mentette fel Bözsi nénit a 24 órás betegellátási szolgálat alól. Bözsi néni szíve azonban nagyon nehéz, s nagyon sajnálja a történeteket. Azért még felidézünk néhány mozzanatot az együttélésükből. Bözsi néni nagyon szerette Józsi bácsit, ami természetesen nem maradt viszonzás nélkül. A kapcsolatba az is belefért, hogy Józsi bácsi szeretett eltekeregni. De mindig visszatért, mert az igazi szerelem a családhoz, a hű feleséghez, a csárdához, a halhoz, a főzéshez kötötte. A Sobri-féle halászlének országos, de mondhatni világhíre volt. Bözsi néni csendben jegyezte meg, hogy a gyerekeik szerint az ő halászléje jobb volt. De ő nem indult versenyeken... Manapság viszont mindennap indul a temetőbe, a sírhoz, pedig nehezebb esik a menés. Viszont úgy gondolja, össze kell szednie magát, így 77 évesen is, mert még van feladat a család körül. Ebben is egyetértünk.

Dr. Orosz Sándor, a Haltermosz igazgatója a szövetség nevében helyezte el a síron az emlékezés és a hála koszorúját. A pol-

gármesternek elmondta, hogy az elnökség posztumusz Magyar Halászatért Emlékérmét adományoz *Farkas Józsefnek*. Az emlékérmét a nagykorúvá nőtt 18. Sobri Halfőző Versenyen adja át a családnak. A temetésen szinte megtelt a temető, *Király Sándor*, Nagybaracska polgármestere szép, emberi szavakkal búcsúzott Sobritól. Ime a búcsúbeszédje.

Tisztelt Gyászolók!

Községünk történetében a mai nap a gyászé. Híszn a falu legismertebb lakóját, első díszpolgárát, Magyarország örökös halfőző bajnokát és mesterét Farkas Józsefet, közismert nevén Sobrit helyezük örök nyugalomba.

Ki is volt ő valójában?

Dávodon született 1925. január 14-én a cigány lapon egy kis nádas házban. Szülei uradalmi napszámosok voltak. Édesapja 1929-ben Kanadába vándorolt. Édesanyja a Halászcárdába került *Mateornics Ferenc* jó-

Sobri Jóska bográcsa és az elmaradhatatlan pontyszelet

voltából szakácsnőnek. József a 4 elemi elvégzése után kanász lett, majd 1 évig szabóinas. A következő állomás a Füzes parti tanya, ahol 3 évet töltött. Itt jó gazdára talált. Tőle tanult meg minden ravaszágot, kőpéságot. Gazdái szerették, mert minden munkát ügyesen elvégzett. A Sobri nevet is azért kapta, mert betyár rossz gyerek volt.

Édesanyja kérésére Mateornics Ferenc Tati odavette 1941-ben a csárdába halat főzni. A halfőző tudását Király Imre sógora adta át neki. Hat év telt el nehéz munkával, ugyanis a halfőzésen kívül neki kellett a nagy, hallal telt kosarakat is kivinni a távoli vasútállomásra. Ebben az évben, 1946-ban kötött házasságot Erzsi nénnel.

Kellett a pénz, ezért 12 évre beállt favágónak a Herceg erdejébe. A főzéstől nem szakadt el az erdőben sem. Ő volt a brigád szakácsa. Minden nap főzött. Idő közben jöttek a gyermekek, 1948-ban József, 1955-ben Erzsébet és Imre.

A csárdába többször hívták vissza halat főzni, de csak 1958-ban döntött úgy, hogy visszamegy. Ekkor már változás történt a csárda üzemeltetésében, egyre többen jöttek a jó halászlére. Halfőző és bárkás, azaz haleladó volt egy személyben. Itt dolgozott 32 évig. 1990-ben lement Püspökpusztára a Fortunába főzni. Ott 6 évet töltött el. 1998-tól Bajára a róla elnevezett Sobri csárdába járt mindaddig, amíg egészségi állapota azt lehetővé tette.

Józsi bácsi elmondása szerint több mint 40 vagonnyi halat tisztított és főzött meg pályafutása során. Sok híres embernek is főzött. Színészeknek, politikusoknak, tábornokoknak, orvosoknak, minisztereknek, országgyűlési képviselőknek, 1997-ben még a dán trónörökösnek is Kiskunhalason.

Az emlékezés koszorúját Orosz Sándor igazgató helyezte el

Nagybaracska községet általa ismerte meg az egész ország és ez még napjainkban is így van. Az első országos halfőző versenyét 1968-ban Baján nyerte meg. Ezután 14 alkalommal lett országos első és kétszer második. A versenyzést 1986-tól már nem folytatta. Helyette a zsűriben foglalt helyet. Ezen teljesítményét elismerve lett Magyarország örökös halfőző bajnoka és mestere.

Községünkben rendezzük idén 18. alkalommal a róla elnevezett Sobri Kupa halfőző versenyt. Sajnos már nélküle. Ez a rendezvény megmarad a jövőben is, és azt a színvonalat, amely országos rangra emelte meg kell és meg fogjuk tartani. Ézzel tartozunk neki.

A helyi önkormányzat Képviselő-testülete elismerve Józsi bácsi munkásságát, 1998-ban elsőként adományozta Farkas Józsefnek Nagybaracska Díszpolgára címet. Ami nagyon jól esett neki, hogy a sok oklevél és dicséret mellett a saját faluja is méltóképp elismerte.

Milyen ember volt ő valójában?

A modora miatt sokan félreismerték. Valójában mindig megmaradt annak az egyszerű embernek, amilyennek született. Soha nem felejtette el, hogy honnan jött. Sokaknak segített különféle ügyekben, függetlenül attól, hogy milyen rendű és rangú emberek kérték a közbenjárását.

Erzsébet néni

Személyes példákat is tudnék említeni, de ez úttal is csak a köszönet szava a helytálló. Viszont az önzetlenségét sokan el is felejtették, de őt ez nem keserítette el. Kevesen tudják, de községünkön is személyes közbenjárásával segített, az intézmények felújítására, a fürdő építésére is szerzett pénzt még a rendszerváltás előtt.

Erzsébet lányának halála 1999-ben nagyon megviselte, ezt a traumát sohasem tudta kiheverni. 2001. év végén betegségre ágyba kényszerítette. Szerető felesége haláláig, éjjel és nappal ápolta. Ez a házastársi szeretet és önfeláldozás legyen számunkra példa értékű. Tudom, hogy Erzsébet néni ez csekély vigasz, de köszönjük magának, amit a Józsi bácsiért tett. És mindenkinek köszönet azért, hogy beteg évei alatt a barátok, ismerősök akár egy jó szóval is megkelesték, vigasztalták és meglátogatták őket. 59 évet éltek együtt, jóban és rosszban.

Farkas József az idén január 14-én volt 80 éves. Hiába volt a gondos ápolás, hiába követtek el érte az orvosok is mindent, a betegség végül legyőzte. Szeretett felesége karjai közt aludt el csendesen június 30-án este. Ő már ott van Erzsébet lányával, ahova készült és ahonnan nincs visszaút. Emléke és jó híre megmarad az utókor számára, amíg létezik Nagybaracska község, amíg lesz Sobri csárda, és amíg megrendezésre kerül a Sobri Kupa halfőző verseny.

Személyes kérését tolmácsolom a jelenlévő gyászolóknak. Betegágyánál arra kért, hogy a temetésén mondjam el: Szeretem az embereket, mindenkit szeretek.

Józsi bácsi mi is szeretünk, nyugodj békében, soha nem felejtünk, Isten veled! – mondta végezetül Király Sándor.

Szajolban a Pontytenyésztő Tagozat

2005. július 4-én Szajolban, a Convoy City Étteremben gyülekeztek a pontytenyésztő szervezetek képviselői, hogy meghallgassák az aktuális témák sorában a 74. OMÉK halászati bemutatójával kapcsolatos elképzeléseket, feladatokat, illetve megvitassák egy csehországi tagozati kirándulás lehetőségét.

Az ülést dr. Váradi László, a HAKI igazgatója, egyben tagozatvezető nyitotta meg, aki megköszönte Csoma Gábornak, a Fish-Coop Kft. ügyvezetőjének, hogy helyet adott az összejövetel lebonyolítására, majd felkérte Kutasy Gabriellát, a Haltermelők Országos Szövetsége és Terméktanácsa munkatársát, hogy ismertesse a 74. OMÉK szervezésével kapcsolatos fejleményeket.

A beszámolóban elhangzottak a halászati bemutató elhelyezésével, területi felosztásával, programjainak lebonyolításával kapcsolatos tervek, melyeket a marketing bizottság előzetesen elfogadott, s melyet a Halászati Lapokban is folyamatosan olvashatnak az érdeklődők.

Ezt követően dr. Bakos János, a Halászati és Öntözési Kutatóintézet munkatársa ismertette a 2000. évi OMÉK-on alkalmazott bírálati rendszert, melyet az akkor kiállít-

tott, elismert pontyfajtákra dolgoztak ki a szervezetek. E bírálati rendszerben a termelési eredményeket, a tenyésztői munkát és a küllemi jellemzőket egyaránt pontoszták. Kérdés: Milyen szempontok alapján történjen a kiállításra kerülő pontyfajták bírálatát 2005-ben?

A tagozat úgy foglalt állást, hogy 20%-ban a termelési eredmény, 30%-ban a tenyésztői munka és 50%-ban a küllemi szempontok alapján történjen majd a bírálat, melynek részletes feltételeit a HAKI és az OMMI munkatársai segítenek kidolgozni.

Ezt követően a tagozat jelenlévő tagjai meghatározták azoknak a szervezeteknek a körét, melyektől a szervezők a bírálati bizottságba tagokat kérnek fel. E körbe tartozik az FVM Vadgazdálkodási és Halászati Főosztálya, a Szent István Egyetem Halászati Tanszéke, az Országos Mezőgazdasági és Minősítő Intézet, az Országos Állat-egészségügyi Intézet, a Magyar Országos Horgász Szövetség, a Halászati és Öntözési Kutatóintézet és a Haltermelők Országos Szövetsége és Terméktanácsa.

A korábbi évekhez hasonlóan a tagozat vezetése idén is javaslatot tett egy szakmai utazásra, mégpedig Csehországba. A 4 napos program során látogatást terveznek Cheské Budejovice egyik halászzal foglalkozó kutatóintézetébe, valamint a legnagyobb cseh halgazdaságba, Trebonba. Az

utazás pontos időpontjáról és költségeiről a tagozat tagjait közvetlenül értesítik a szervezők.

Az utolsó napirend keretében Demeter néni Pétery Tünde bejelentette, hogy az OMMI idén utoljára végez teljesítményvizsgálatot központilag, mivel annak költsége igen tetemes, és finanszírozása akadályba ütközik. A tenyésztő szervezetek felülvizsgálata azonban továbbra is folytatódik.

Az OMMI másik munkatársa, Nagyné Vasszil Júlia a minőségi magyar állati termék védjegyrendszeréről szólt, melynek kidolgozása a pontyfajtákra is megkezdődött. A rendszer megfelel az EU előírásoknak, alapja a hal származásának nyomon követése.

Váradi László tájékoztatást adott a HAKI egyik legújabb nemzetközi projektkoordinátori tevékenységéről, mely projekt EU-Carp címen a betegségek kialakulásáért felelős géneket kutatja molekuláris genetikai módszerekkel. Beszámolt a legutóbbi rétimajori konferencián elhangzott bejelentésről, miszerint a koi herpeszvírus jelenléte már kimutatott Lengyelországban. E probléma kapcsán kiemelte egy tájékoztató anyag elkészítésének szükségességét, mely tartalmazhatná a vírus által okozott betegségektől leírását, a kezelést, illetve a megelőzés módszereit.

K. G.

A halászati ágazat bemutatkozása az OMÉK-on

2005. augusztus 27. és szeptember 4. között, Budapesten, a Hungexpo területén 74. alkalommal kerül megrendezésre a nagyszabású Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállítás (OMÉK). A korábbi évekhez hasonlóan, az OMÉK elmaradhatatlan része az élőállat bemutató, melynek különleges színfoltját jelenti majd a halászati kiállítás.

Az előzetes megbeszélések alapján a halászati stand az élőállat bemutató tere mellett, az „A” pavilon felőli oldalon lesz, mintegy 378 m² alapterületen.

A „halászati szervező bizottság” a terület felosztásakor többféle alapelvet igyekszik szem előtt tartani, így a kiállítás céljaként megfogalmazott magyarországi halfajok bemutatása mellett a gasztronómiai és ismeretterjesztő tevékenység megvalósítására törekszik. Kiállításra kerülnek a hazai tógazdaságokban és természetes vizekben előforduló halfajok különböző korosztályai, pl. amur, busa, compó, csuka, harcsa, balin, márna, süllő, keszeg, garda, afrikai harcsa, angolna, pisztráng, tokfélék stb.; kiemelten a hazai elismert és nemzeti közkinccsé nyilvánított pontyfajták.

Már 2000-ben is kirobbanó sikere volt a nagy medencében úszkáló óriásharcsának, melynek kiállítása továbbra is a tervek között szerepel. A különböző halfajok 26 db akváriumban és 2 db medencében kerülnek elhelyezésre a halászat ősi mesteriségét megjelölő dekoratív környezetben.

A 2000-es OMÉK halas standja

A gasztronómiai program elsősorban a hazai halételek, halfeldolgozók termékeinek megismertetését, kóstoltatását célozza. A szervezők a bemutató területén olyan halászcserda felépítést tervezik, mely halételeket árusít a nagyközönségnek, alkalmanként egy-egy kóstoltatási akció (frissen készített halételekből és a hazai feldolgozók termékeiből) lebonyolítása mellett. A hazai feldolgozók termékei hűtő ill. jégágyas mélyhűtő pultokban kerülnek bemutatásra, illetve már fogyasztásra előkészített formában kóstoltatásra.

A helyszínen felállított információs táblákon az ágazat tevékenységével kapcsolatos képi és szövegi információk fognak megjelenni „Új utakon a Magyar halászság címmel” olyan témakörökben, mint: természetvédelem, ökoturizmus, horgászturizmus, biohal előállítás, tógazdasági és természetes-

vízi haltermelés, halászati érdekképviselet. Ismeretterjesztési céllal a kihelyezett prospektusok mellett, videoanyag összeállítás is készül a jelentkező halgazdaságok ill. feldolgozók anyagaiból. A videofilmek a nyitvatartási idő alatt folyamatosan vetítésre kerülnek a standra felállított kivetítőn.

A helyszínrre látogató közönségnek egyéb ismeretterjesztő programokat is kínál a szervező: játékos vetélkedők, élőzenés produkciók, halászati és feldolgozási bemutatók (játékos szellemi vetélkedők, halfilézés, illetve

haltisztítás bemutatása szakáccsal) stb.

A korábbi OMÉK hagyományaihoz híven az ágazat vezetése 2005. szeptember 2-án halászati szakmai napot tart, ahol aktuális témákat feldolgozó előadások fognak elhangzani szakértő előadók tolmácsolásában.

Az előzetesen tervezett témakörök:

1. Az EU halászati politikája, a belföldi akvakultúra jelene és fejlesztési lehetőségei.
 2. Agrár-környezetgazdálkodás, nemzeti vidékfejlesztési terv.
 3. Természetvédelem és vízgazdálkodás az EU-ban.
 4. Tógazdaságok „kényszerházasságai” a védett állatokkal.
 5. Élőhal és haltermékek kiskereskedelmi forgalmának növelése
- Idén is a szakmai nap keretében kerül sor a tenyészállat bírálat (kiállításra kerülő elismert pontyfajták bírálata) eredményeinek kihirdetésére, illetve díjazására. **K. G.**

Égjen a tűz!

Ha július első hétvégéje, akkor júliális Balatonlélén. S ha júliális, akkor halfőző verseny is helyet kap a programok sorában, ahogy ezt az elmúlt hét évben megszokhattuk. *Kenéz István*, Lelle polgármestere szívvel-lélekkel készül az eseményre, amelyet szeszonyítóknak is mondhatunk, hiszen ha a júliális jól sikerül, akkor jó idény elé nézhetnek a helybeliek. Csak az a fránya időjárás! Az idei, hetedik júliális programba bizony alaposan beleszóltak az égiek, mert nem csak az esernyő, de még a meleg felsőre is szüksége volt annak a 28 halfőző versenyzőnek, akik a bogrács alatt tüzet gyújtottak.

Kenéz István nem csupán a rossz időjárás miatt veszített örök optimizmusából. Az elmúlt egy évben olyan esemény is történt, amely kedvezően hatással van a település jövőjére. Elsősorban az, hogy ugyan átadták az M7-es autópálya Lellét is érintő pályaszakaszát, ám nem épült meg a Lellét és az au-

tópályát összekötő lejáró. Ez pedig, rosszul érintette a település egészét, mert ezzel mintha kikerültek volna az országos vérkeringésből. Kétségtelen tény, hogy egy autópálya megépülése a kisebb településeknek is nagy felvirágzást hozhat, hiszen ha gyorsan, könnyen eljuthatunk valahova, oda a tőke is szívesebben „megy”. S ha jön a tőke, akkor a tervek is valóra válhatnak. A lelkiek úgy érzik, elszaladt ez a lehetőség.

A júliális persze, más történet. Ez olyan kétnapos ünnep, amelyen a város aprajánagyja jelen akar lenni. És várják a vendégeket, akik közül jó néhányan visszatérők, ebből az alkalomból. A halfőző versenyre az előzetes hírek szerint – *Gombos Emília*, a művelődési ház igazgatója szervezi a programokat, s az ő információjára alapozva mondhatjuk, hogy – csaknem félszázán jelentkeztek, ám a késő délutáni rajtra 28-an gyújtottak tüzet a bográcsok alatt. *Dr. Orosz Sándor*,

a Haltermelők Országos Szövetsége és Termék tanácsa igazgatója, a zsűri elnöke azzal a megnyugtató érzéssel nyitotta meg a rendezvényt, hogy legalább az eső elállt. Így a főzők körül egyre többen sürgölődtek, s a színpadi eseményeket is egyre nagyobb nézősereg figyelte. Köztük gyerekek is, akiknek a művelődési ház igazgatója külön programmal is kedveskedett. A zsűrinek persze, nem volt ideje a műsor figyelésére, sorra kóstolták a beérkező halászléket. Végül eredményben itt is megállapíthatták, hogy a tájfelleg sok mindent elfed. Az is biztos azonban, hogy az igazi jó halászlét továbbra is abból az öt alapanyagból – hal, víz, só, piros paprika, hagyma – lehet elkészíteni, amelyből az őseink is előállították. Az úgynevezett magyaros, lecsós, vagy szalonnaszírral készült halászlé – legalább is a zsűrinél – nem volt befutó. Az első két helyet a Novics házaspár vitte el (az asszony főztje érdemelte ki a legtöbb pontot, a férj ismét a második helyre szorult), hagyományos, bajai halászléjükkel.

H. Gy.

Ünnepeljenek a halászok is egyszer egy évben!

Immár az ötödik halászünnepet, Szent Péter Napi Halászbúcsút tartották az Aranypony Rt. központjában, Rétimajorban június 25–26-án. A hagyományoknak megfelelően a rendezvény első napja szakmai konferenciával kezdődött. A magyar résztvevők mellett lengyel delegációt is köszönhetünk, de emelte a tanácskozás színvonalát a FEAP igazgatójának, Courtney Hough úrnak az előadása, amely az akvakultúra érdekképviseletének EU szintű aktuális kérdéseiről szólt.

A résztvevőket Lévai Ferenc, az Aranypony Rt. elnök-vezérigazgatója, a HALTERMOSZ alelnöke köszöntötte, és megnyitotta a tanácskozást. A napirend szerint a nemzetközi delegáltak tarthatták meg először előadásait, de a magyar halászat számára igen fontos kérdéseket vetett fel Sztanó János elnök az EU csatlakozás óta eltelt időszak tapasztalatai kapcsán.

Talán érdemes a hazai tapasztalatokat összegezni, hiszen a nemzetközi érdekképviselet tevékenysége is ezek alapján érthető meg. Magyarország tizennégy hónapja az Európai Unió tagja. A csatlakozás előtt a halászati szakma is abban bízott, hogy a piacok megnyitása előnyt jelenthet a gazdálkodók számára. Sztanó János elnök megfogalmazása szerint ez igaz annyiban, hogy a hazai piacok nyíltak meg más tagállamok számára. Természetesen ez nem jelenti a rendszer bevezetésének nem átgondolt kivitelezését, hiszen csak egy éve tanuljuk azt és ahhoz alkalmazkodunk kell.

Esélyegyenlőség

A HALTERMOSZ már a csatlakozást megelőzően képviselte tagjainak érdekeit európai szinten, hiszen 2002 óta a FEAP tagja. A gazdálkodást érintő gazdálkodási feltételeket, melyeket jogszabályok fektettek le, ágazatunk nem tudta akkoriban még hazai szinten sem képviselni. Ennek eredménye az, hogy a sokat hangoztatott esélyegyenlőség biztosítása – mely elsősorban az értékesítést érinti – nem valósult meg a gazdálkodás terén. A HALTERMOSZ elnöke a sportban, az atlétikában résztvevő rövidtávfutók példáját említette,

melyre egy Nyári Olimpiai Játékon már volt példa. Nevezetesen, akinek nincs cipője, vagy futás közben elveszíti azt, nyilvánvalóan nem versenyképes egy olyan mezőnyben, ahol az esélyek kiegyenlítettek.

Igen, van amit egy szakmai érdekképviselet elérhet, van amit nem. Talán kis lépésekkel előre lehet jutni annak érdekében, hogy egyenlő esélyekkel szerepeljen a magyar halászat a saját nemzeti piacán is, de ehhez kormányzati segítség és szándék szükséges. Ennek egyik kézzelfogható pontja a tógazdaságok vízellátásának kér-

Courtney Hough

dése és annak költségelemei. Ez a lépés igen kicsinek tűnik akkor, ha megvizsgáljuk környezetünket, más tagállamok vízbefogadási feltételeit. Eddigi tájékozódásunk alapján úgy tűnik, hogy versenytársaink ingyen tárolhatják be a termeléshez szükséges vizet. Természetesen a víz mozgatásának energiaköltségei, ha vannak, őket terhelik. Magyarországon tudjuk, ez nem így van. Az egyik lábunkról már hiányzik is a cipő, de legalábbis nincs befűzve. Ez után talán már nincs is értelme taglalni azokat a terheket, amelyek minden vállalkozást jobban érintenek mint külföldi versenytársait, hiszen a hazai sajtó lassan hat hónapja másról se beszél.

Ünnepelni gyűltek össze a delegáltak, de a szakmai tanácskozáson felvetett kérdések inkább a hazai és nemzetközi problémákat taglalták. Minden nehézség ellenére azonban ez a halászság ünnepe volt, és ily módon zárta előadását Sztanó János elnök is. Idézem: „Van Valentin Napunk, Halloween-unk stb., miért nem fejtünk ki erőt nemzetközi szinten azért, hogy legyen egy Halász Napunk is? Ebben a globalizációtól túltelített világban a halászságnak is oda kell figyelni arra, hogy megmutassa azt, hogy a miénk nem „csak” egy szakma,

hanem egyben életforma is. Biztos, hogy ez a jövő és ennek érdekében egyszer egy évben minden tógazdának ünnepelnie kell, szűkebb társadalmi környezetének bevonásával azért, hogy barátokat, támogatókat szerezzen a jövő halászságának számára.

Courtney Hough igazgató úr előadásának bevezető gondolata az volt, hogy az európai halászság, az akvakultúra, de a tógazdasági haltenyésztés is nagy kihívások előtt áll az elkövetkezendő tizenöt évben. Ezen feladatok megoldását tudja segíteni a FEAP melynek a HALTERMOSZ már a csatlakozás előtt tagja volt.

A FEAP (Federation of European Aquaculture Producers) 1968-ban alakult meg és akkor csak négy tagszervezete volt. Jelenleg 22 ország, 29 érdekképviseleti szervezet adja a tagságot.

A FEAP küldetése az, hogy az akvakultúrát művelő vállalkozások nemzeti érdekképviseleteinek véleményét összegezve, határozottan fellépjen az Európai Bizottság és az Európai Parlament felé. Ennek végrehajtásában segíti az, hogy az ACFA tanácsadó bizottság rendes tagja. Az ACFA négy munkacsoportjának egyike az akvakultúra munkacsoport, melynek alelnöke dr. Váradi László, szövetségünk alelnöke. Ily módon a FEAP mértékadó véleményt tud adni a döntéshozók számára azokról a jogszabályokról és elgondolásokról melyek gazdálkodásunkat a jövőben érinteni fogják.

A FEAP tervei

A termelési adatokat átnézve kiderült, hogy az Európai Unió jelenleg 650 ezer tonna akvakultúrából származó terméket biztosít polgárai számára. Ez értékben (euróban) az összes halfogyasztás 25 százalékát teszi ki, de ha a puhatestűek akvakultúrás termelését hozzáadjuk az európai fogyasztáshoz, akkor értékben a 35%-ot éri el fogyasztásunk.

A mennyiséget nézve az Unió nettó importőr, az összes fogyasztás kb. 60%-ig behozatalra szorul. A jövő prognózisa az, hogy a pisztráng és a lazac termelésének növekedési üteme megáll (mennyisége csökken). Az angolna és a ponty termelési volumene stagnál, várhatóan megáll a jelenlegi szinten. Növekedés várható a mediterrán térségben jellemző tengeri tenyészetekben, a tengeri sügér és -keszeg (sea-bass, seabream) termelésében.

Az európai akvakultúra szereplői probléma alapvető kérdés a fenntarthatóság biztosítása, melynek fő céljai a következők:

- Környezeti fenntarthatóság

A gazdálkodásnak minimális hatása legyen, vagy semennyi.

- Közgazdasági értelemben vett fenntarthatóság

A vállalkozások profitérdekelték

- Társadalmi értelemben vett fenntarthatóság

Mi a közmegegyezés? (hazánkban ebből a

Ünnepeljenek a halászok is egyszer egy évben!

szempontból az akvakultúra megítélése kedvező!

Közép- és hosszútávon a FEAP ezek mentén képviseli a termelők érdekeit. Courtney Hough egy érdekes, de publikációkkal igazolt feltételezéssel zárta gondolatait. A lényege az, hogy a tudásalapú társadalomnak, melynek Európában a jövőben kimagasló szerepe lesz, egészséges emberekre van szüksége. Ugyanakkor bizonyított az is, hogy a nagyarányú halfogyasztás a tudásbeli képességeket fokozza, de legalábbis segít azt megőrizni (lásd Japán, Svédország). A tengeri fogások csökkenésével egyre nagyobb igény lesz az akvakultúrás termékek termelésére. Ehhez címkézésre, eredetigazolójelölésére lesz szükség. A mostani sokféle rendszer alkalmazása helyett, talán okosabb lenne egy EU embléma alkalmazása a jövőben.

Ahhoz azonban, hogy ennek értelme legyen profizmusra lesz szükség az akvakultúrában. Biztosítani kell a szakma átláthatóságát, kommunikálni kell a tevékenységet és halászságnak büszkének kell lennie arra, hogy az elmúlt évtizedekben mindig alkalmazkodott a különböző elvárásokhoz. A jövőben deffenzív módon kell védeni a termelői érdekeket, ezen büszkeség okán. Célzott kutatásra, fejlesztésre lesz szükség, de ehhez a szakmának el kell mondania azt, hogy mik az aktuális problémái.

Pontyos halgazdálkodás Lengyelországban

Mintha tükröt tartottak volna a magyar halgazdálkodásnak! Hárman képviselték a lengyel tógazdálkodást, mely évente 20 000 tonna étkezési pontyot állít elő csaknem 60 000 ha-on. 4500 munkavállaló dolgozik a szektorban, de problémáik megegyeznek a Magyarországiakéval.

Az EU csatlakozáshoz köthető piaci szabadverseny a lengyel halászatot ugyanúgy érinti mint a magyart. A cseh és litván ponty nyomaszítja az ottani termelőket, az importált hal mennyiségéről pontos információik nincsenek. Ennek eredménye az, hogy a lengyel tradicionális karácsonyi halértékesítés csökkent az ágazatban. Másik problémájuk a Norvégiából származó lazac import, melynek mennyisége 25–30 ezer tonnát tesz ki évente. Ennek felét feldolgozva tovább exportálják az Európai Unió más tagállamaiba, másik fele a lengyel fogyasztók asztalára kerül. Érdekes, hogy az import ezt a szintet tíz év alatt érte el Lengyelországban és ez a feldolgozóüzemek

fejlődésének és az igen hatékony reklámkampánynak köszönhető.

Az előadók aktuális problémaként említették a védett állatok kártételét, az orvhalászatot, a vízhiányt és egyes betegségek terjedését. Ez utóbbira aktualitása miatt rákérdezett dr. Váradi László, hiszen nem volt érthető az, hogy a termelés szintjének csökkenésével ez hogyan jelenthet egyre nagyobb problémát. Beszámoltak nekünk a KOI her-

A lengyel delegáció

peszvírus lengyelországi jelenlétéről, mely 2004-ben kb. 3000 tonna terméskiesést okozott a termelőknek. Tapasztalataik szerint az Izraelben alkalmazott védekezési módszerek (ellenanyag, hőterápia) a mérsékelt égővi országokban nem alkalmazhatók. Jelenleg nincs eredmény arra nézve, hogy Európa pontyos tógazdaságai, hogyan védekezhetnének a betegség ellen. Megoldást jelenleg csak az ellenőrzött import és az óvatos, körültekintő tenyészanyag beszerzés jelent.

A beszámolóból kiderült, hogy a multinacionális cégek Lengyelországban is azt a politikát követik, amit Magyarországon. Kiháználják az importban rejlő árcsökkenítő lehetőségeket, ugyanakkor a hazai termelőkkel sem túl barátságosak. Az is előfordul, hogy különböző indokokkal lekötött és megteremtelt pontyot nem vesznek át. Mindezek mellett egy jól felszerelt hipermarket kb. 500féle halterméket árusít Lengyelországban.

Halhattunk egy rövid előadást a lengyel halászatot érintő strukturális támogatásokról. Az ottani HOPE hasonlít a miénkhez, de némi eltérés azért mutatkozik. A környezetvédelmi beruházások támogatása hetven százalékos, az általános fejlesztéseké azonban csak negyven. A 2004–2006 közötti két és fél éves időszakra az ágazati előirányzat ezen támogatásokra mintegy 16 millió euró. Ebből a mai napig négyet a lengyel kifizető ügynökség már folyósított is.

A lengyel küldöttség mindegyik tagja véleményét fejezte ki, hogy az ilyen jellegű találkozások rendszeressé válnak a jövőben, és ígéretet tettek arra, hogy a jövőben egy hasonló tanácskozást szerveznek Lengyelországban.

Áttörés a közösségi halászati politikában

Áttörésként értékelte *Glattfelder Béla* az édesvízi halászat és haltenyésztés szempontjából az Európai Halászati Alapról szóló jelentés elfogadását az Európai Parlamentben. A közösségi halászati politika eddig szinte kizárólag a tengeri halászatra koncentrált, azonban az eddigieknél sokkal nagyobb hangsúlyt kap az édesvízi halászat, illetve haltenyésztés.

Az EP mai plenáris ülésén (2005. július 6. Strasbourg) elfogadta az Európai Halászati Alapról szóló jelentést, amely az eddiginél sokkal fontosabb szerepet szán az édesvízi halászatnak és haltenyésztésnek. A hazánkban több ezer család megélhetését biztosító ágazatnak a jelenleginél szélesebb és hatékonyabb támogatási lehetőséget kínálnak az EP által elfogadott módosított javaslatok. A plenáris ülés megszavazta azt a módosítást is, amelyet *Glattfelder Béla* fideszes néppárti képviselő nyújtott be, és amely lehetővé teszi új tenyészési technológiák támogatását a haltenyésztésben.

Az elfogadott jelentés alapján *Glattfelder Béla* azt reméli, hogy Magyarország a jövőben sokkal jobban ki tudja használni a halászati célokra rendelkezésre álló EU forrásokat.

Az Európai Halászati Alap az EU halászati politikájának alapjogszabálya lesz a következő, 2007–2013 közötti költségvetési időszakban, mivel ez tartalmazza a halászati támogatások felhasználásának szabályait.

A közösségi halászati politika eddig szinte kizárólag a tengeri halászatra koncentrált. A tengerek halállományának kimerülésével azonban egyre nagyobb hangsúlyt kap a környezet szempontjából fenntartható, és egyre több embernek munkalehetőséget biztosító haltenyésztés. A haltenyésztés céljaira hasznosított halastavaknak kiemelkedő természetvédelmi jelentőségük is van: vizes élőhelyként számos védett madárfaj fennmaradásához járulnak hozzá. A haltenyésztés továbbá elősegíti a horgászturizmus fejlődését, ezzel további munkahelyeket teremtve olyan vidékeken, ahol egyébként kevés a munkalehetőség.

Glattfelder Béla szerint ezt a szemléletbeli változást példázza az EP által most elfogadott jelentés, amely az Európai Halászati Alap elnevezést is Európai Halászati és Haltenyészeti Alapra változtatja.